

מגלים את סודות העבר

מהם מאובנים ואיך אפשר לחקור באמצעותם חיות קדומות או מינים שכבר נכחדו ונעלמו מן העולם? כדי להבין זאת, נכין היום "מאובנים" בעצמנו. | כתבה ואיירה: מירי לשם-פלאי

מה לוקחים?

פלסטלינה, וזלין. בהמשך, נשתמש בבית בגבס ובמים.

לאן הולכים?

לשדה בר, לחורשה או לגינה הציבורית.

מהו מאובן?

מאובן הוא שריד של בעל חיים או צמח שנכחדו לפני מיליוני שנים ותבנית הגוף שלהם או צורתם השתמרו בסלע, והוא בעצם העדות היחידה שנותרה לקיומם. זכרו מאובנים הם ערכי טבע מוגנים ואין לקחת אותם.

מכינים מאובנים

1. נטייל בשדה ונחפש סביבנו עצמים קטנים מן הטבע (זכרו שאין לפגוע בערכי טבע מוגנים). אפשר למצוא עלה שלכת, קונכייה ריקה של שבלול, נוצה, אבן קטנה וכדומה.
2. נרכך גוש של פלסטלינה (אפשר גם עם איי-קליי או דאס), ניצור כדור חלק ונשטח לעיגול עבה.
3. נמרח על המשטח וזלין, כדי למנוע הידבקות של העצם, ונלחץ פנימה את העצם הטבעי.
4. נוציא בעדינות את העצם, כך שצורתו תישאר מוטבעת בתוך הפלסטלינה. את העצם שבו השתמשנו נשאיר בטבע, ואת הפלסטלינה עם השקעים ניקח הביתה.
5. בבית נשתמש בשקעים כמו בתבניות. נכין תערובת גבס נוזלי וניצוק לתוך השקע.
6. נמתין בסבלנות עד לייבוש מלא של הגבס, לפחות יום או יומיים. כשהגבס יתקשה, נקלף את הפלסטלינה ונגלה את הדגם שקיבל במדויק את צורתו של העצם הטבעי.

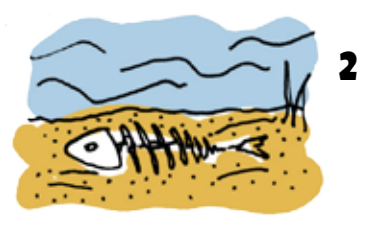

איך נוצר מאובן בטבע?

תהליך היווצרות של מאובן בטבע הוא תהליך ממושך מאוד שעשוי להימשך מיליוני שנה, אבל העיקרון דומה מאוד לדגם שיצרנו. הנה דוגמה לדרך אחת שבה נוצר מאובן:

1 בעל חיים ימי מת ושוקע לקרקעית הים הרכה.

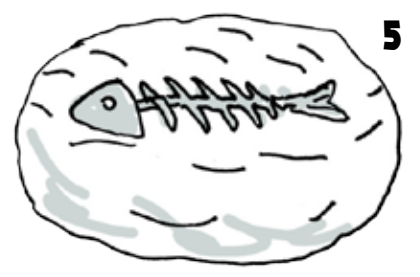
2 כעבור זמן גופו נרקב פרט לעצמות השלד.

3 השלד מתכסה באדמה שנחפת בים ובמשך שנים רבות האדמה נדחסת והופכת לסלע.

4 השלד מתפורר ומותיר אחריו חלל בסלע (בדומה לשקע שהכנתם בפלסטלינה).

5 מי הים חודרים לחלל שבסלע. מינרלים מהמים שוקעים ולאט לאט ממלאים את החלל ומתגבשים לחומר קשה. וכך נוצר מאובן שקיבל את הצורה המדויקת של שלד החיה.

יוצאים לטיול בעקבות מאובנים

בישראל נחשפו לא מעט מאובנים, המאפשרים הצצה מרתקת לחיים בתקופות קדומות. הנה רעיונות לטיולים מומלצים שבהם תוכלו לראות מאובנים:

בית זית בהרי ירושלים - הידעתם שמצאו בישראל סלע ובו התאבנו עקבות של דינוזאור? תוכלו לראותו במושב בית זית שבהרי ירושלים. הביקור בתיאום מראש.

קיר האמוניטים במכתש רמון - תוכלו לטייל אל קיר האמוניטים ולצפות במאובנים גדולים ומרשימים של יצורים ימיים שחיו כאן אפילו לפני הדינוזאורים!

שמורת טבע נחל מערות - טיילו ב"מסלול הגיאולוגי" בשמורה שבכרמל, ותוכלו לגלות המון מאובנים קטנים של יצורים קדומים.

